

TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY

www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

■ Rtęć w piwnicy bloku mieszkalnego w Wilnie: strażacy zebrali 4-5 kg substancji **str. 2**

■ W nadleśnictwach rusza sprzedaż choinek **str. 3**

Rota

■ Kwiaty w Zułowie z okazji rocznicy urodzin marszałka Józefa Piłsudskiego **str. 1**

■ Przyszłością Europy jest Europa ojczyzn **str. 4**

■ „Wilenka” zaprezentowała nowe widowisko patriotyczne **str. 6**

PRENUMERATA 2024

**Do 19 grudnia
trwa prenumerata
na styczeń
2024 roku.**

**Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)**

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Zabytkowy pałac w Glinciszkach odzyskał dawne piękno

Perła rejonu wileńskiego

FOT. WIKTOR JUSIEL

W czwartek, 30 listopada, odbyło się uroczyste otwarcie odnowionego pałacu w Glinciszkach, którego ostatnim właścicielem był przed wojną Kazimierz Jeleński. Obecnie w tym miejscu tętni życie kulturalne – mieści się biblioteka, ośrodek kultury, pracownia rzemiosł, swoją siedzibę mają zespoły i wspólnoty lokalne.

Uroczystość oficjalnego otwarcia odrestaurowanego pałacu rozpoczęła się od symbolicznego

(Dokończenie na str. 5)

Radni AWPL-ZChR apelują do władz Wilna o niekombinowanie na końcowym etapie procesu zwrotu ziemi

Kolejna bezprawna i samowolna decyzja

Samorząd Miasta Wilna poinformował, że do końca tego roku zakończy projektowanie działek przeznaczonych do zwrotu w ramach przywrócenia prawa własności. Radni z AWPL-ZChR podkreślają konieczność uczciwego sfinalizowania procesu restytucji mienia i apelują do władz stolicy o niekombinowanie na końcowym etapie procesu zwrotu ziemi.

(Dokończenie na str. 6)

FOT. MARIAN PALUSZKIEWICZ

Jubileusz 95-lecia Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Dziewieniszkach

Zasłużona placówka

FOT. SALCINKALIT

W czwartek, 30 listopada, w Dziewieniszkach odbyła się uroczysta akademia poświęcona 95. rocznicy nadania miejscowej placówce oświatowej imienia Adama Mickiewicza. Szkolne święto zgromadziło uczniów, nauczycieli, rodziców oraz licznie przybyłych gości.

(Dokończenie na str. 4)

Niezwykłe lodowisko w Wilnie już otwarte: odbył się pierwszy pokaz na lodzie

Wieczorem 2 grudnia, w samym sercu stolicy, na dziedzińcu Pałacu Władców, uroczyście otwarto Wileńskie Lodowisko, na którym odbył się pierwszy pokaz na lodzie pt. „Legenda Wileński sen”.

Na lodowisku o powierzchni 700m² odbywać się będzie osiem sesji masowej jazdy na łyżwach, z czego pierwsze dwa: o godzinie 10.00 i 11.15 - będą bezpłatne (w dni powszednie dla seniorów i dzieci do lat 14, w weekendy - dla wszystkich).

Projekt „Wileński Sen” został zainicjowany przez Litewską Federację Łyżwiarzką, która 10 stycznia po raz pierwszy w historii zorganizuje na Litwie Mistrzostwa Europy w łyżwiarstwie figurowym.

Projekt będzie można oglądać każdego wieczoru przez cały grudzień. Cena biletu to 17,95 euro. Mieszkańcy Wilna mogą

już kupić bilety na stronie kaka-va.lt. Dzieci do lat 3 mają wstęp bezpłatny, pod warunkiem, że nie zajmą dodatkowego miejsca. Dzieciom w pozostałych grupach wiekowych przysługuje zniżka w wysokości 3 euro. Wydarzenie trwa 45 minut.

Bilety na lodowisko Pałacu Władców będą kosztować 8,39

euro, ze zniżką dla dzieci cena biletów spadnie do 5,89 euro. Wypożyczenie łyżew jest wliczone w cenę. Dzieci w wieku od 3 do 14 lat mogą jeździć bezpłatnie codziennie w godzinach 10.00–11.15. Liczba miejsc na sesjach jest nieograniczona.

Fot. Vilniaus Valdovų rūmų ledas

Dla nauczycieli chcących studiować informatykę bezpłatnie – dodatkowe zapisy

Centrum EdTech Narodowej Agencji Edukacyjnej oferuje dla nauczycieli dodatkowe studia z informatyki w trybie

modułowym na Uniwersytecie Technologicznym w Kownie (KTU) i Uniwersytecie im. Witolda Wielkiego (VDU).

Na studia zapraszone są osoby posiadające kwalifikację nauczyciela.

Po ukończeniu modułu specjalnościowego z informatyki nauczyciele nabywają uprawnienia do nauczania przedmiotu informatyka, co potwierdza certyfikat wydany przez uczelnię.

Studia w ramach tego modułu są dla pedagogów doskonałą okazją do rozwijania swoich kompetencji cyfrowych, wzmocnienia swojej tożsamości zawodowej i włączenia się w zmiany edukacyjne.

Wnioski o przyjęcie na studia w VMU można składać do 15 stycznia 2024 roku. Czas trwania studiów: styczeń 2024 – październik 2024.

Na podst. edtech.nsa.smm.lt

Ruszyły bezpośrednie loty z Wilna na Gran Canaria

1 grudnia lotewskie linie lotnicze „airBaltic” otworzyły sezonową bazę na Gran Canarii, jednej z hiszpańskich Wysp Kanaryjskich.

Tej zimy „airBaltic” umieści

na lotnisku Gran Canaria swoje dwa samoloty Airbus A220-300 i będzie obsługiwał łącznie 10 bezpośrednich tras.

Oferta sezonowa uzupełnia obecne usługi „airBaltic” na

Wyspach Kanaryjskich, gdyż linia lotnicza w dalszym ciągu obsługuje bezpośrednie loty na Teryfę z czterech głównych baz – Rygi, Tallina, Wilna i Tampere.

Na podst. madeinvilnius.lt

Rtęć w piwnicy bloku mieszkalnego w Wilnie: strażacy zebrali 4-5 kg substancji

W poniedziałek, 4 grudnia rano w piwnicy bloku mieszkalnego w Wilnie, w dzielnicy Nowe Miasto, znaleziono około 100 gramów rtęci, którą zebrali przybyli na miejsce strażacy. Później okazało się, że ilość trującej substancji była znacznie większa. Według wstępnych danych zebrano aż 4-5 kilogramów rtęci.

Zgłoszenie o odkryciu niebezpiecznego metalu na ulicy Naugarduko wpłynęło o godzinie 8.47.

O zdarzeniu powiadomiono Narodowe Centrum Zdrowia Publicznego.

Po zebraniu rozlanej rtęci zmierzono stężenie oparów rtęci w powietrzu. Strażacy na miejscu sprawdzili klatkę schodową domu i stwierdzili, że stężenie oparów nie przekroczyło normy.

Po sprawdzeniu pomieszczeń jednego z mieszkań na drugim piętrze, w jednym z nich odnotowano zwiększone stężenie oparów rtęci. Według strażaków mieszkaniec tego mieszkania mógł rozlać niebezpieczną substancję. Strażacy chcieli sprawdzić mieszkanie, ale przebywający w nim mężczyzna nie wpuścił ich, dlatego wezwano policję. W towarzystwie funkcjonariuszy strażacy weszli do mieszkania ze specjalnym sprzętem.

W związku z incydentem nie przeprowadzono ewakuacji mieszkańców, gdyż wejście do piwnicy jest oddzielone od zewnątrz, a do mieszkań można dostać się z zewnątrz osobnym wejściem.

Fot. Zygmunt Źdanowicz

Mieszkańcy Litwy przekazali na wsparcie rekordową kwotę

W tym roku 455 tys. mieszkańców przekazało na wsparcie rekordową kwotę 29 mln euro z odpisu podatkowego – podała Państwowa Inspekcja Podatkowa (VMI).

Jak podaje VMI, podobnie jak w zeszłym roku wsparcie przekazano dla prawie 23 tys. beneficjentów (twórcy, partie polityczne, związki zawodowe i stowarzyszenia).

W ubiegłym roku 484 tys. mieszkańców na wsparcie przekazało prawie 27,6 mln. euro.

Według danych VMI, w tym roku nie udało się zrealizować około 8,7 tys. wniosków mieszkańców, gdyż wskazali osoby prawne, które nie mają już prawa do otrzymania części podatku dochodowego.

Pozostałym prawie 500 odbiorcom, którym mieszkańcy ofiarowali 190 tys. euro wsparcia, pieniądze nie zostały przekazane, gdyż beneficjenci nie uregulowali spraw związanych z rachunkami bankowymi lub nie złożyli sprawozdań z otrzymania i wykorzystania wsparcia.

Szczegółowe statystyki przyznanego wsparcia publikowane są na stronie internetowej VMI.

Fot. Marian Paluszkiwicz

**TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY**

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kotosowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Źdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Stawomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sużany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

W coraz większej liczbie samorządów zachorowalność na poziomie pandemii

Według Narodowego Centrum Zdrowia Publicznego (NVSC) z każdym tygodniem rośnie liczba osób chorych na grype, ostre infekcje górnych dróg oddechowych oraz Covid-19.

Według NVSC od 27 listopada do 3 grudnia całkowity współczynnik zachorowalności wyniósł 1603 przypadki na 100 tysięcy mieszkańców, podczas gdy w dniach 20-26 listopada wynosił on 1404,1 przypadków na 100 tysięcy osób.

W ubiegłym tygodniu najniższy wskaźnik zachorowalności odnotowano w okręgu poniewieskim, najwyższy w wileńskim.

22 samorzady osiągnęły wskaźnik zachorowalności na poziomie epidemii, jednak żaden z

nich jej nie ogłosił, podało NVSC.

W zeszłym tygodniu z powodu grypy na Litwie do szpitali trafiło 18 osób: 11 dzieci i 7 osób powyżej 65. roku życia. Jedna osoba była leczona na oddziale intensywnej terapii.

Obecnie wzrost zachorowań

odnotowuje się nie tylko na Litwie, ale także w innych krajach bałtyckich. Porównując sytuację z tego samego okresu ubiegłego roku, wskaźniki zachorowalności, hospitalizacji i zgonów są podobne, poinformowało NVSC.

Na podst. ELTA

W nadleśnictwach rusza sprzedaż choinek Zobacz, jakie są ceny!

Lasy Państwowe ogłaszają rozpoczęcie sprzedaży choinek. Drzewka będzie można nabyć we wszystkich 26 oddziałach regionalnych i nadleśnictwach. Ceny drzewek wahają się od 3 do 110 euro, w zależności od ich rodzaju i wysokości.

W nadleśnictwach można nabyć rozmaite choinki: świerk biały, srebrny, serbski i pospolity, jodła, sosna zwyczajna, a także gałęzie świerkowe i innych drzew iglastych. Część sprzedawanych choinek pochodzi ze szkółek leśnych, gdzie były odpowiednio pielęgnowane i formowano ich korony. Niektóre drzewa iglaste sprzedawane są w doniczkach. Przy odpowiedniej pielęgnacji drzewek w doniczkach i podlewaniu można je przesadzić i wio-

sną nadal będą pomyślnie rosnać.

Asortyment drzewek może się różnić w różnych nadleśnictwach, dlatego zaleca się skontaktowanie się z odpowiednią szkółką, nadleśnictwem lub oddziałem regionalnym. Wszystkie kontakty i infor-

macje można znaleźć na stronie internetowej <https://vnu.lt/renginiai-visuomenai/>

Płatności możliwe są wyłącznie za pomocą karty bankowej lub urządzenia inteligentnego.

Na podst. vnu.lt

Belgia przejmuje misję Baltic Air Policing

Żołnierze Królewskich Belgijskich Sił Powietrznych rozpoczynają dowodzenie natowską misją Baltic Air Policing.

30 listopada w bazie lotniczej w Szawlach odbyła się ceremonia zmiany jednostek wojskowych biorących udział w misji NATO Baltic Air Policing. Od sierpnia dowodzące misją Włochy przekazały odpowiedzialność kontyngentowi z Belgii.

Belgijscy piloci będą patrolowali niebo nad Litwą, Łotwą i

Estonią na czterech wielozadaniowych myśliwcach F-16 Fighting Falcon. Już po raz siódmy wezmą udział w działaniach Policji Powietrznej NATO w krajach bałtyckich. Belgijski kontyngent liczy ok. 80 wojskowych (piloci, technicy, personel medyczny, specjaliści ds. komunikacji i inni).

Misję wzmocnią Francuzi, którzy do Szawel przyślą cztery myśliwce Mirage2000. Dla Francuzów to już ósma misja nadzorowania przestrzeni powietrznej nad

Litwą, Łotwą i Estonią. Francuski kontyngent liczy ok. 100 żołnierzy i pracowników wojska.

Włochy nadzorowały przestrzeń powietrzną krajów bałtyckich na czterech myśliwcach Eurofighter Typhoon.

Misję patrolową nad krajami bałtyckimi od marca 2004 roku pełnią rotacyjnie samoloty państw członkowskich NATO, gdyż państwa bałtyckie nie posiadają lotnictwa bojowego.

Na podst. kam.lt

W grudniu intensywne kontrole na drogach

Policja realizując jedno ze swoich głównych zadań – nadzór nad ruchem pojazdów na drogach, dbając jednocześnie o bezpieczeństwo ruchu drogowego, informuje opinię publiczną o planowanych w grudniu na terenie całego kraju działaniach kontrolnych.

4-7 grudnia – kontrola stosowania obowiązkowego wyposażenia bezpieczeństwa oraz kontrola czynności niezwiązanych z prowadzeniem pojazdu;

11-17 i 25-28 grudnia – sprawdzanie trzeźwości kierowców pojazdów oraz odurzenia od narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych;

18-21 grudnia – kontrola kierowców niezatrzymujących się przed przejściem dla pieszych, gdy wymagają tego przepisy ruchu drogowego;

22-23 grudnia – kontrola pieszych i rowerzystów. Główny nacisk położony jest na to, czy ci użytkownicy dróg stosują środki bezpieczeństwa w celu poprawy widoczności (odblaski, światła, jaskrawe kamizelki) na nieoświetlonych drogach w ciemności, gdy widoczność jest słaba. Ponadto sprawdzane będzie, czy rower ma odpowiedni hamulec, klakson, białe i czerwone światła odpowiednio z przodu i z tyłu pojazdu lub pomarańczowe światła odblaskowe przymocowane do szprych kół po obu stronach.

Na podst. policija.lt

Patrole w lasach przed świętami

W okresie przedświątecznym, w dniach 1-24 grudnia, Departament Ochrony Środowiska będzie bacznie obserwował lasy, zatrzymywał i sprawdzał znajdujące się w lasach pojazdy w ramach akcji „Chrońmy choinkę”. Specjaliści od ochrony przyrody apelują, aby nie ulegać pokusie i nie wycinać drzewek samowolnie, ani nie łamać ich gałęzi.

Przez cały okres świąteczny prowadzony będzie monitoring prewencyjny lasów, a szczególną uwagę zwraca się na ochronę choinek przed świętami Bożego Narodzenia.

Właściciele lasów prywatnych mogą wyciąć choinkę we własnym lesie, jednak w tym przypadku należy mieć przy sobie dokumenty potwierdzające własność.

Departament Ochrony Środowiska przypomina, że nielegalne pozyskiwanie drewna lub inne zaobserwowane naruszenia można zgłaszać telefonicznie pod numerem telefonu 112. Można także przesłać e-mailem wykonane zdjęcia lub nagrania wideo przedstawiające naruszenie: info@aad.am.lt

Na podst. aad.am.lt

Wojsko dostało nowe samochody terenowe

Litewscy żołnierze otrzymali wojskowe pojazdy terenowe Mercedes-Benz G 350 d. Umowa na zakup tych pojazdów została podpisana przed rokiem, a 28 listopada została przekazana pierwsza partia samochodów – donosi Ministerstwo Ochrony Kraju.

„Wojsko Litewskie szybko się modernizuje, jego flota pojazdów jest uzupełniana o nowy, bardzo potrzebny sprzęt. Dziś litewska armia może cieszyć się nowymi wojskowymi samochodami terenowymi Mercedes-Benz G 350 d. Te SUV-y są pojazdami niezastąpionymi zarówno do zadań pokojowych, jak i operacji zaplecza” – powiedział minister obrony kraju Arvydas Anušauskas.

Całkowita wartość umowy na zakup SUV-ów to prawie 32 mln euro. Wszystkie zakupione pojazdy mają dotrzeć w ciągu 2024 roku. SUV-y te będą wykorzystywane w niemal wszystkich jednostkach wojskowych armii litewskiej. Za ich pomocą żołnierze będą realizować zadania w czasie pokoju, działania logistyczne i inne operacje.

Fot. KAM / Alfredas Pliadis

NOWINY znad Solczy

Pierwszego dnia zimy w Solecznikach zabłyśły lampki na głównej choince rejonu!

Czas pokoju, modlitwy i życzliwości

Pierwszego dnia zimy w Solecznikach zabłyśły lampki na głównej choince rejonu! Centrum Kultury w Solecznikach zadbało o to, aby na uroczystości nie zabrakło magii, ciepła, serdeczności i poczucia wspólnoty. Wszyscy razem – mali i duzi – stworzyli niepowtarzalny nastrój i tajemniczość w oczekiwaniu na Boże Narodzenie.

Przybyli wieczorem na uroczystość dzieci, towarzyszący im rodzice i dziadkowie, młodzież i dorośli, stali się uczestnikami wciągającej muzycznej opowieści o chłopcu, który stracił rodzinę i ją odzyskał. Czasami w świątecznym zamieszaniu zapominamy o tym, co najważniejsze i że liczą się nie rzeczy, tylko ludzie. Pewnego razu podczas świątecznej bieganiny, przygotowując się do wyjazdu, członkowie rodziny nie zauważyli, że zapomnieli o swoim najmłodszym bracie Kevinie, zostawiając go samego w domu. Pozostawiony sam na sam, musiał poddać się próbie, chronić dom przed złoczyńcami i oczywiście zrozumieć, jak kocha swoją rodzinę. Uświadomił sobie, że tęskni

za matką, ojcem i braćmi, kocha ich pomimo kłótni. I oto magiczny moment! Miłość zwyciężyła – rodzina wróciła! Magia? Może. Ale prawdziwe święta Bożego Narodzenia zagościły w ich sercach dopiero wtedy, gdy spotkała się cała rodzina. Występ muzyczny uświetniły tańce w wykonaniu zespołu tanecznego „Smile”, a piosenki wykonali Julija Iwanovskaja, Dominik Mickiewicz i Jolanta Prowłocka.

– Zbliżają się najpiękniejsze i najwspanialsze święta w roku – Boże Narodzenie i Nowy Rok. Rozpoczyna się Adwent, który jest bardzo ważny dla każdego człowieka i społeczeństwa, oczywiście i dla naszej wspólnoty solecznickiej. Tradycyjnie początek tych świąt ogłasza zapalenie świec na naszej głównej choince. Witam wszystkich serdecznie i dziękuję za przybycie i wsparcie naszej wspólnej tradycji. W tym okresie musimy chociaż na chwilę zwolnić nasze tempa, zatrzymać się, wsłuchać się. To czas pokoju, modlitwy i życzliwości. Życzę wszystkim spokojnego i bezpiecznego Adwentu oraz zdrowych i radosnych Świąt Bożego Narodzenia – powiedział mer rejonu Zdzisław Palewicz.

I oto kolejny magiczny moment! Do Solecznik przybywa Święty Mikołaj! Wspólnie z merem rejonu Zdzisławem Palewiczem są gotowi do zapalenia świec. Cztery, trzy, dwa, jeden i wysoka na 18,7 m piękna choinka, ozdobiona 1700 m girlandami i kolorowymi obręczami, rozświetliła plac miejski. I to nie wszystko! Centrum miasta tak samo jest ozdobione świetlistymi bombkami, domem igloo i oświetleniem budynków. Świąteczne dekoracje zdobią drzewa przy pomniku A. Mickiewicza, ulicę Wileńską i wjazd do miasta.

Ponadto na mieszkańców i gości Solecznik czeka kilka niespodzianek: w parku została otwarta Aleja Choinek, następnie w parku zabłyśnie żywa choinka, ufundowana przez mieszkańców Solecznik państwo Marinowskich, zacznie działać świąteczna poczta. W mieście jest jeszcze kilka obiektów, które przykują naszą uwagę: Szkoła Sztuk Pięknych im. S. Moniuszki oświetlona jest wielobarwnymi lampkami, a ci, którzy wybiorą się na spacer, będą zaskoczeni dekoracją wyspy nad miejscowym stawem.

A więc, choinka w Solecznikach zabłyśła. Świąteczny nastrój rozprzestrzeniła się na cały rejon – wkrótce choinki zaświecą także w innych miejscowościach gminnych. Życzymy, aby oczekiwanie na najpiękniejsze i najbardziej znaczące święta było pełne życzliwości i ciepła.

Stronę przygotował **Andrzej Kolosowski**

Zasłużone nagrody dla solecznickiej młodzieży

1 grudnia w Centrum Kultury w Solecznikach odbyła się uroczystość wręczenia nagród najzdolniejszej młodzieży rejonu solecznickiego. Uhonorowano młodzież za osiągnięcia edukacyjne, artystyczne, sportowe na szczeblu rejonowym, krajowym i pozakrajowym.

Z rąk władz rejonu samorządu rejonu solecznickiego, na czele z merem Zdzisławem Palewiczem, laureaci otrzymali statuetki, dyplomy i upominki.

W tegorocznej edycji konkursu uhonorowano młodzież i inicjatywy w dziewięciu nominacjach. Komisja rozpatrzyła 38 wniosków. W nominacji „Uczeń

roku 2023” główną nagrodę odebrała Melita Titko (Gimnazjum w Ejszyszkach).

W kategorii „Artysta roku 2023” najwięcej punktów zebrał Eryk Podolski, absolwent Uniwersytetu Witolda Wielkiego, debiutujący muzyk, który wydał swój pierwszy album pod tytułem „Solo Piano”.

W kategorii „Ambasador młodzieży 2023” główną nagrodę odebrał ks. wikary parafii solecznickiej Walenty Dulko.

W kategorii „Młody profesjonalista 2023” odznaczono Lilię Firinowicz, trenerkę siatkówki szkoły sportowej im. A. Ratkiewicza w Ejszyszkach.

W kategorii „Młodzieżowa

inicjatywa roku 2023” odznaczeni zostali harcerskie drużyny 8 SDH „Zodiak” oraz 7 SDH „Step”.

W kategorii „Wolontariusz roku 2023” nagrodę odebrał Jarosław Kazarin z Ejszyszek.

W kategorii „Przyjazna organizacja młodzieżowa” uznano za usługi Centrum społeczności w Małych Solecznikach.

W kategorii „Młodzieżowy zespół roku 2023” główną nagrodę wręczono trio akordeonowemu szkoły sztuk pięknych im. S. Moniuszko w Solecznikach.

W nominacji „Maturzysta roku 2023” najwyższe odznaczenie przyznano Gabrieli Jan-kowskiej i Ernestowi Mickielewiczowi.

Zasłużona placówka

(Dokończenie ze str. 1)

Jak i przystało na szkołę z dumą noszącą imię wielkiego poety i wieszczki narodu polskiego, świąteczny koncert, opracowany przez pedagogów i uczniów, nie mógł nie odwoływać się do twórczości Adama Mickiewicza, jego literackiej spuścizny. Występy uczniów nie pozostawiły widzów obojętnymi. Wśród zgromadzonych gości byli: m.in. mer rejonu solecznickiego Zdzisław Palewicz, wicemer rejonu Walde-

mar Śliżewski, radni samorządu Jadwiga Sinkiewicz i Mećislovas Butrimas, starosta gminy dziewieniskiej Czesława Marcinkiewicz, specjaliści wydziału oświaty i sportu administracji samorządu rejonu solecznickiego Henryk Danulewicz i Katarzyna Sokołowska, dyrektorzy placówek oświatowych rejonu, przedstawiciele organizacji działających na terenie gminy, partnerzy z Polski.

Po przywitaniu gości dyrektorka Nijolia Bilinskaja podkre-

śliła, że hasło gimnazjum, które brzmi „Dzisiaj należy wiedzieć, co trzeba poznać jutro, by radzić sobie pojutrze”, przyświeca pracy pedagogów, którzy opierając swoje działania na ogólnoludzkich wartościach, sami się stale kształcą, wychowują samodzielnych, krytycznie myślących młodych ludzi, którzy dają radę w życiu i są szczęśliwi.

– Niech oświata w Dziewieniskach dalej niesie światu światło – mówiła dyrektorka.

Z historii gimnazjum

Jeszcze w dwudziestolecie międzywojennym, ówczesna siedmioletnia polska szkoła w Dziewieniskach nosiła imię Adama Mickiewicza. Fundatorem szkoły był wójt gminy oszmiańskiej Michał Mackiewicz, natomiast architektem i kierownikiem budowy szkoły – J. Radziun. Był to parterowy niemały budynek w kształcie trójkąta, jedyny budynek w takim stylu w miasteczku. W pracach budowlanych czynny udział brali mieszkańcy miasteczka i okolic, wykonując tzw. szermierkę – pracę społeczną.

Pierwszym kierownikiem placówki oświatowej był Władysław Soroko. Człowiek wykształcony, skierowany do Dziewieniszek przez ministerstwo oświaty. Oprócz dyrektora pracowało tu jeszcze pięciu nauczycieli. Nauczanie odbywało się w języku polskim. W szkole istniały kółka rolnicze i młodzieżowe, zespół twórczości amatorskiej, był też chór trójgłosowy. Przy szkole działała drużyna harcerzy. W szkole nauczano języka polskiego, historii, geografii, rysunków, śpiewu, prac, języka niemieckiego, przyrody, religii. Podczas świąt religijnych uczniów obowiązywała obecność w kościele.

W czasie wojny i okupacji niemieckiej w Dziewieniskach działała szkoła początkowa, która mieściła się w tymże budynku Niepełnej Szkoły Średniej. Jako oddzielna placówka oświatowa utrzymała się do 1946 roku.

W czasie wojny budynek szkoły w Dziewienisz-

kach ocalał. W ciągu dwóch pierwszych lat po wojnie w dziewieniskiej gminie wszystkie szkoły były początkowe. Jesienią 1946 roku w Dziewieniskach otwarto pierwsze w tej gminie progimnazjum solecznickie. Progimnazjum zamieniono na szkołę siedmioletnią. W tym czasie w szkole rozlokowały się klasy polskie, litewskie i rosyjskie. W roku 1952 odbyła się reorganizacja szkoły na trójjęzyczną – Dziewieniską Szkołę Średnią. Funkcję dyrektora w 1952 roku pełnił Stiepan Malawko. W pierwszym roku istnienia szkoły średniej wiedzę zdobywało 361 uczniów. W latach 1953-1954 była tylko jedna klasa polska, natomiast 5 lat później ogółem w klasach polskich uczyło się 227 uczniów, zaś w latach 1962-1963 klasy polskie liczyły 270 uczniów.

W historii szkoły szczególnie się upamiętnił dzień 5 maja 1992 roku, kiedy w południowym skrzydle budynku szkolnego, zbudowanego w 1966 roku, jako oddzielna placówka oświatowa zaczęła działać szkoła litewska. Dyrektorem Szkoły Średniej w Dziewieniskach był Waldemar Uczkuronis. Od roku 1999 szkołą kierowała Olimpia Rusiecka, osoba pracowita, stanowcza, ambitna i wymagająca. Poprzednia dyrektorka placówki oświatowej Danuta Anichowska poczyniła starania, by w 2008 roku szkole przywrócono imię Adama Mickiewicza. W 2015 roku szkoła uzyskała status gimnazjum. Obecnie w gimnazjum pobiera naukę 98 uczniów, których uczy 25 nauczycieli.

Perła rejonu wileńskiego

(Dokończenie ze str. 1) przecięcia wstęgi, a uczynili to: mer i wicemer rejonu wileńskiego – Robert Duchniewicz i Edyta Tamošiūnaitė, dyrektor firmy budowlanej Remigijus Indrulionis oraz dyrektor Centrum Kultury w Niemenczynie German Komarowski.

Poświęcenia odnowionego obiektu dokonał proboszcz parafii podbrzeskiej ksiądz Jarosław Spirydowicz. Zaprosił też do wspólnej modlitwy za zmarłych z rodziny Jeleńskich. A wręcza-

jąc krzyż na ręce administratorki pałacu Aliny Kostiuševienė, wyraził nadzieję, że w pięknym pałacu wśród nowego wyposażenia znajdzie on należyte miejsce.

Będzie promieniować wydarzeniami kulturalnym i społecznymi

Dwór w Gliniszczach malowniczo położony nad jeziorem został wspomniany w źródłach pisanych już w XVI w. Swoją obecną neogotycki wygląd uzyskał w 1860 roku. Miał wielu gospodarzy, a ostatnimi jego właścicielami – od XVIII wieku do II wojny światowej – była rodzina Jeleńskich. Ostatni gospodarz Kazimierz Jeleński w 1943 roku zginął w niemieckim obozie koncentracyjnym Auschwitz. W czasach sowieckich w dworze swoją siedzibę miała administracja kolchozu, działała też szkoła, biblioteka i ośrodek kultury. Po odzyskaniu przez Litwę niepodległości prowadzona była tu aktywna działalność kulturalna i edukacyjna. W 2018 roku Samorząd Rejonu Wileńskiego zainicjował renowację glinciskiego pałacu. Roboty ruszyły za rok i trwały ponad trzy lata. Wartość projektu wyniosła ok. 3,2 mln euro, z czego największą kwotę – ok. 1,7 mln euro – przeznaczył Samorząd Rejonu Wileńskiego, środki unijne to ponad 1 mln euro, a pieniądze z budżetu państwa litewskiego – 500 tys. euro.

Ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł pogratulował odwagi tym wszystkim, którzy podjęli się trudu renowacji pałacu i zrealizowali to dzieło. Pałac odrodził się na nowo, sta-

jąc się perłą architektury i miejscem, które będzie promieniować wydarzeniami kulturalnymi i społecznymi. – Dzięki tym wspaniałym zamiarom prowadzenia tutaj szerokiej działalności ta niewielka miejscowość może odżyć, stać się bardziej atrakcyjna pod każdym względem. To wielka szansa także dla rejonu – powiedział ambasador. Wyraził nadzieję, że pałac „będzie miejscem spotkań, współpracy, wspólnego kultywowania wartości, które są drogic dla nas wszystkich niezależnie od

tego jakim językiem mówimy”. Liczy też na współpracę między ośrodkiem w Gliniszczach i Ambasadą RP oraz Instytutem Polskim w Wilnie.

Jeden z najpiękniejszych dworów w kraju

To, że przywrócony do życia pałac w Gliniszczach jest pięknym darem dla mieszkańców rejonu wileńskiego i całej Litwy, podkreślił w swoim przemówieniu Waldemar Tomaszewski, prezes Związku Polaków na Litwie i Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin, poseł do Parlamentu Europejskiego. Podziękował wszystkim tym, którzy przyczynili się do odnowienia pałacu. – On już oficjalnie działa. Dosłownie przed kilkoma dniami, w sobotę, swój jubileusz działalności obchodził tu zespół „Randeo Anima”, którym kieruje Augustyna (Grejciun-Minakowska – **przyp. red.**). Przepiękny koncert, wspaniała młodzież, pełna sala. Myślę, że tak też pałac będzie działał – mówił lider ZPL. Podkreślił, że droga do odzyskania świetności pałacu Jeleńskich była bardzo długa. Tuż po odzyskaniu niepodległości przez Litwę były czasy dzikiej prywatyzacji. Często dwory w nieuczciwy sposób trafiały w prywatne ręce. – To wielka sprawa, że polska społeczność na Litwie zorganizowała się w Związek Polaków na Litwie, miała swoich przedstawicieli w samorządach i parlamencie i to oni działali, żeby zachować zarówno ten pałac, jak i dwory w Pikieliszczach, Mazuryszkach, czy w Mejszagole. Dzisiaj służą one

mieszkańcom rejonu. To wielka rola naszej zorganizowanej społeczności, że udało się te obiekty obronić – powiedział europoseł, kierując szczególny ukłon w stronę byłych merów rejonu wileńskiego – Leokadii Poczykowskiej i Marii Reksć.

Wspomniał też o zasługach śp. Gabrieli Jana Mincewicza, wieloletniego wicemera rejonu wileńskiego, który dzięki swej aktywnej postawie załatwił zatwierdzenie przez ministerstwo kultury projektu renowacji glinciskiego pałacu. – Świętujemy wielki sukces. Pałac będzie służył nie tylko dla społeczności Gliniszczek, gminy podbrzeskiej, ale i całej Litwy, bo to jeden z najpiękniejszych dworów w naszym państwie – powiedział Tomaszewski.

Duma całego rejonu

Posel na Sejm z ramienia AWPL-ZChR Czesław Olszewski wskazał w swoim przemówieniu na sprawność władz samorządowych poprzedniej kadencji w pozyskaniu środków na remont pałacu. Jak podkreślił, kosztowało to wiele sił, starań i żmudnej pracy. Zwrócił też uwagę na wielką aktywność i zaangażowanie mieszkańców i starostwa Gliniszczek, którzy sygnalizowali o potrzebie przywrócenia zabytkowego pałacu do życia.

– Ten zabytkowy budynek odzyskał dawną świetność. To duma naszego rejonu. Będą tu organizowane lokalne imprezy, życie kulturalne będzie wrzeć. Życzę, aby to miejsce doczekało się też wielu odwiedzających z całego kraju – powiedział Olszewski.

– W dworze o imponującej historii od tej pory będą działały nie tylko ośrodek kultury i biblioteka, ale będzie tu również pielęgnowana nasza pamięć historyczna – podczas uroczystości otwarcia powiedział mer rejonu wileńskiego. Odnowione pomieszczenia, jak podkreślił, otworzyły przed lokalną społecznością większe możliwości działalności – organizowania spotkań, imprez, zajęć sportowych, warsztatów twórczych itd. Duchniewicz podziękował wszystkim, kto przyczynił się do odnowy pałacu w Gliniszczach. Wyraził nadzieję, że obiekt ten będzie też przyciągać mieszkańców z całego rejonu wileńskiego i stanie się atrakcyjnym obiektem turystycznym dla mieszkańców całej Litwy.

– Jesteśmy dziś świadkami historycznego wydarzenia. Pałac otwiera szeroko swoje drzwi dla mieszkańców nie tylko rejonu wileńskiego, ale i całej Litwy, także dla turystów spoza granic naszego kraju – powiedział podczas uroczystości Waldemar Urban, starosta frakcji AWPL-ZChR w Radzie Samorządu Rejonu Wileńskiego. Podkreślił, że wyrazy podzięko-

wania należą się tym wszystkim, którzy doprowadzili ten obiekt do takiego stanu, który widzimy dzisiaj. – Jest to jedna z pereł Wileńszczyzny – dodał.

Zachować i kontynuować tradycje polskiego dworu

Na uroczystość do Gliniszczek przyjechały z Polski potomkini rodziny Jeleńskich – Maria i Agnieszka Przelomiec. – Bardzo dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do tak cudownej renowacji, odbudowy pałacu naszych przodków – podziękowała Maria Przelomiec.

– Dwór to nie był tylko piękny budynek i wygodna siedziba jego właścicieli. Dwór zawsze był ośrodkiem pomocy, wsparcia dla

montowana w Toruniu. Teraz stoi i wita wiernych koło kościoła w Podbrzeziu – powiedziała pani Agnieszka.

Nowe możliwości

Obecnie w pałacu w Gliniszczach prowadzona jest działalność kulturalna, edukacyjna i społeczna. Mieści się tu filia Centrum Kultury w Niemenczynie, działają trzy zespoły wokalne: „Brzózka”, „Łada” i „Randeo Anima” oraz studio taneczne „Roztańczone Gwiazdki”, jest pracownia rzemiosł i biblioteka, będąca filią Centralnej Biblioteki Samorządu Rejonu Wileńskiego, czynna jest ekspozycja Muzeum Etnograficznego Wileńszczyzny, swoją siedzibę ma też Wspólnota Lokal-

całej okolicy. Dwór uważał, że jest odpowiedzialny za całą okolicę, wspierał duchowo i wspierał fizycznie (...) Dwór uczył polskiego podczas zaborów. Nie ma nic piękniejszego niż kontynuowanie tej tradycji. Myślę, że ten ośrodek będzie kontynuował najlepsze tradycje polskiego dworu w Wielkim Księstwie Litewskim – mówiła potomkini rodziny Jeleńskich. Do mieszkańców Gliniszczek zwróciła się Agnieszka Przelomiec, dziękując im za pomoc w odnowieniu rzeźby, która kiedyś stała nad jeziorem w Gliniszczach, postawiona tu przez ich prababkę ku czci ukochanego syna Pawła Jeleńskiego, który utonął w tymże jeziorze, ratując kuzyna Jarosława Kossakowskiego. – Rzeźba była w fatalnym stanie. Dzięki ogromnej życzliwości i odwadze mieszkańców Gliniszczek rzeźba została pośrednio przetransportowana do Polski. Została wyre-

na Okolic Podbrzezie-Gliniszki. Dzięki renowacji otworzyły się nowe możliwości. Dwór stał się atrakcyjnym obiektem turystycznym i czynione są starania wciągnięcia go na szlak pielgrzymkowy „Camino Lituano”.

German Komarowski, dyrektor Centrum Kultury w Niemenczynie, w którego gestii jest ośrodek kultury w Gliniszczach, wyznał, że nawet w najśmielszych marzeniach nie spodziewał się, że odnowiony pałac będzie taki uroczy i piękny. – To istna perła rejonu wileńskiego, która będzie rozśławiać rejon, przyciągać turystów i osoby interesujące się dworami, kulturą rejonu i Ziemi Wileńskiej – stwierdził. Wyraził nadzieję, że pałac będzie nie tylko obiektem podziwu, ale też miejscem działalności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej, w której mieszkańcy wezmą aktywny udział.

Fot. Wiktor Jusiel

Kolejna bezprawna i samowolna decyzja

(Dokończenie ze str. 1)

Na szczęblu państwowym wielokrotnie deklarowano, że przywrócenie praw własności jest zadaniem priorytetowym państwa i społeczeństwa. Obecnie Wilno jest chyba jedynym miastem w kraju, w którym proces ten nie został jeszcze zakończony. Od 1 stycznia 2024 roku powiernikami ziemi państwowej w miastach i miasteczkach nie będzie już Narodowa Służba Ziemi, lecz samorządy. W związku z tym, jak poinformował wileński samorząd w wydanym komunikacie, niezmiernie ważne jest zakończenie procesu restytucji i dlatego do końca roku zakończy projektowanie działek przeznaczonych do zwrotu w ramach przywrócenia prawa własności. Dyrektor Administracji Samorządu m. Wilna Adomas Bužinskis oświadczył, że „w ramach rekompensaty za nieodzyskaną ziemię przodków sformowaliśmy i przekazaliśmy Państwowej Służbie Ziemi działki o powierzchni dwukrotnie większej niż istnieje na nią zapotrzebowanie w ramach przywrócenia własności, dlatego mieszkańcy będą mieli możliwość wyboru”. Jak podano, do początku tego roku stołeczny samorząd przekazał Narodowej Służbie Ziemi 1357 nowych działek, z czego 1259 pod indywidualne budownictwo mieszkaniowe, a 98 pod działalność komercyjną, produkcyjną lub przemysłową, o łącznej powierzchni 149 ha. Według przedstawicieli samorządu, to wystarczyłoby, aby przywrócić własność ziemi 2501 mieszkańcom. Narodowa Służba Ziemi poinformowała, że 850 obywateli chce otrzymać bezpłatnie nowe działki państwowe, a 370 chce otrzymać działki równorzędne (1220 obywateli).

Dzięki staraniom stołecznych radnych z ramienia AWPL-ZChR

i obecności w koalicji rządzącej poprzedniej kadencji była możliwość nadzorowania procesu zwrotu ziemi i zwiększenia liczby projektowanych działek pod budowę. Radni AWPL-ZChR

by trafić do osób, ubiegających się o zwrot znacjonalizowanej w czasach sowieckich ziemi w Wilnie. Działki te, sformowane m.in. przy ul. Burbiškių, Arimų, Salininkų, Mokslininkų, Saltoniškių, Ate-

brym miejscu i będą potrzebne dla miasta, aby później nie trzeba byłoby kupować za miliony. Jarosław Kamiński, radny z ramienia AWPL-ZChR, reagując na odpowiedź mera, powie-

zostanie przyjęta, mieszkańcy, którym przysługuje prawo do przywrócenia praw własności, nie będą zmuszeni wybierać rekompensaty pieniężnej, która jest średnio 500 razy niż-

wskazują na konieczność uczciwego sfinalizowania procesu zwrotu ziemi. Otóż obecne władze stolicy wstrzymały przekazanie pretendantom 13 działek, sformowanych jeszcze za ubiegłej administracji, bo są to grunty „w bardzo dobrym miejscu i będą potrzebne dla miasta”.

Wanda Krawczonok, starosta frakcji AWPL-ZChR w Radzie stołecznej, przypomina, że 14 kwietnia tego roku dyrektor administracji stołecznego samorządu poprzedniej kadencji podpisał rozporządzenie o przyszykowaniu do przekazania Narodowej Służbie Ziemi 13 działek, które miały-

ities, Lvivo, Naugarduko, Baltupio, al. Konstitucijos, miały być przekazane pretendantom do września tego roku. „Niestety, nowa władza wstrzymała przekazanie tych działek” – powiedziała Wanda Krawczonok. A na posiedzeniu Rady 20 września, kiedy poruszona została kwestia restytucji mienia, zapytała mera Wilna Valdasą Benkunska, dlaczego samorząd nie przekazuje tych działek i kiedy to zrobi, ponieważ pretendenci czekają, a informacja o tych działkach nadal jest widoczna na stronie internetowej samorządu, otrzymała odpowiedź: „Nigdy”. Tłumaczył, że działki te znajdują się w bardzo do-

dział, że takie zachowanie jest niezgodne z prawem i praktyka sądowa jest po stronie pretendentów. Zwrócił uwagę na to, że to kolejna samowola konserwatywno-liberalnych polityków, którzy obecnie rządzą Wilnem. Przypominamy, że posłowie na Sejm RL z ramienia AWPL-ZChR Rita Tamašunienė oraz Czesław Olszewski złożyli w Sejmie propozycję, by jeszcze przez pół roku, tj. do 1 lipca 2024 roku, byli właściciele gruntów, za niezwróconą ziemię w mieście mogli wybrać rekompensatę w postaci równoważnej działki leśnej. Jeśli propozycja

szła od rzeczywistej wartości rynkowej gruntów w mieście. Związek Polaków na Litwie zorganizował w ostatnich latach wiele spotkań w sprawie zwrotu ojcowizny w Wilnie, pomagając i wspierając prawowitych właścicieli ziemi w dochodzeniu należnych im praw i własności. Zwrot ziemi trwa na Wileńszczyźnie już od ponad 30 lat. W ciągu tych trzech dekad cieniem na ten proces kładło się i skandaliczne, często zmieniające się prawo, i dyskryminacja prawowitych właścicieli gruntów, głównie Polaków.

Fot. Marlena Paszkowska

Wkład probacji w resocjalizację nieletnich w rejonie wileńskim

Pomoc dla ludzi młodych

Specjaliści Litewskiej Służby Probacyjnej w ramach resocjalizacji skazanych nieletnich starają się pomóc młodym ludziom zmienić ich stosunek do odpowiedzialności za swoje niewłaściwe zachowanie i nie popełniać nowych przestępstw, to właśnie w okresie dojrzewania bowiem kształtuje się system wartości konkretnej osoby, stosunek do norm społecznych i fundament całego życia.

Bardzo ważne jest, by kuratorzy sądowi współpracowali z krewnymi dzieci, pedagogami, partnerami społecznymi i wolontariuszami w celu konsultowania nastolatków indywidualnie lub w grupach, rozwiązywania problemów i angażowania ich w treściwe działania. Kuratorzy sądowi konsekwentnie wdrażają środki resocjalizacyjne w celu rozwijania ich wartości, umiejętności społecznych, szacunku dla prawa i ludzi. Środki te obejmują działania

zapewniające młodym ludziom wsparcie psychologiczne, pomagające im rozwinąć samoświadomość, zrozumienie swojego zachowania i relacji z sąsiadami, odporność na negatywne wpływy zewnętrzne, pozytywne myślenie oraz rozwój nowych umiejętności i zdrowego trybu życia.

W 2023 roku w rejonie wileńskim zorganizowano działania ukierunkowane na edukację obywatelską i patriotyczną, edukację prawną i świadomość zagrożeń

Film P. Plissona „Po drodze do szkoły”

związanych z cyberprzestępczością, podnoszenie świadomości na temat szkód powodowanych przez używanie substancji psychoaktywnych, uczenie się, edukację, motywację do poszukiwania wiedzy i uczenia się oraz zwiększanie dobrostanu psychologicznego.

Również w nadchodzącym

roku kuratorzy sądowi będą inicjować działania prewencyjne i edukacyjne, dyskusje, które pomogą młodym ludziom odpowiedzialnie oceniać swoje zachowanie i realizować swoje cele życiowe w sposób zgodny z prawem i za pomocą zgodnych z prawem środków.

W celu motywowania młodych

ludzi do nauki, rozwijania swoich umiejętności, dążenia do wiedzy 19 stycznia 2024 roku o godz. 13.00 w Domu Kultury w Nowej Wilejce (ul. Gerovės 1, Wilno) odbędzie się przegląd filmu „Po drodze do szkoły” i dyskusja po jego zakończeniu. Zapraszani są wszyscy uczniowie i nauczyciele.

W stolicy

Zapłonęły światełka na wileńskiej choince

W piątek, 1 grudnia, wieczorem na pl. Katedralnym w Wilnie odbyła się uroczystość zapalenia światełek na głównej wileńskiej choince. W tym roku udekorowane zostało naturalne drzewko. Drzewko stoi na podestu otoczone kompozycją z ogromnych pudełek do prezentów w kolorze złotym. Ze specjalnej platformy widokowej można przyrzeć się choince z bliska.

W tym roku na pl. Katedralnym rozbłysła światełkami naturalna choinka, a nie kompozycja z gałęzi świerkowych jak to było w ostatnich dziesięciu latach. Ostatnio naturalną choinkę dekorowano na pl. Katedralnym w 2009 roku.

Mierzącą ponad 16 m wysokości choinkę wilanom sprezentował jeden z mieszkańców miasta. Rosnący na granicy trzech działek świerk stanowił zagrożenie

nie dla mienia mieszkańców i ich własnego bezpieczeństwa – stare drzewo mogło nie wytrzymać silnych wiatrów i spaść na linie energetyczne, dlatego postanowiono udekorować nim miasto. Naturalne drzewo zostało ozdobione dekoracjami w kolorach złotym i srebrnym: zdobi ją ponad 300 zabawek i 200 000 lampek LED o ogólnej długości 5 km. Na szczycie drzewka jaśnieje gwiazda o wysokości 2 metrów.

Tegoroczną świąteczną kompozycją na pl. Katedralnym wykonała firma „Lumidėja“, która została wyłoniona w drodze otwartego konkursu projektowego. Wartość umowy – wynosi 89,5 tys. euro (z VAT).

W tym roku główna stołeczna choinka góruje nad stylizowaną kompozycją z imponujących rozmiarów pudełek na prezenty. Ma ponad 15 m szerokości i ponad 23 m wysokości. Zachęca mieszkań-

ców Wilna i gości do pielęgnowania tradycji, ponadczasowych wartości i poczucia wspólnoty. Emanując ciepłem i radością zbliżających się świąt Bożego Narodzenia, Wilno rozdaje wszystkim prezenty w postaci rozmów, spotkań, wspólnoty, uścisków, uśmiechów, marzeń, wsparcia, podziękowań, wspomnień i uwagi.

Kolejną niespodzianką dla mieszkańców i gości Wilna jest możliwość obejrzenia z bliska naturalnej, pachnącej lasem choinki. Można się do niej wspiąć po specjalnie urządzonych schodach i z wysokości około 5 metrów spojrzeć na rozlokowane wokół świąteczne miasteczko, można też zrobić sobie zdjęcie. Specjalne platformy są dostępne również dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej.

Choinkę na pl. Katedralnym można będzie obejrzeć do 7 stycznia (włącznie).

Wilno wygrało sprawę w Międzynarodowym Trybunale Arbitrażowym

Międzynarodowy Trybunał Arbitrażowy przyznał Samorządowi m. Wilna i spółce „Wileńskie Sieci Ciepłownicze” („Vilniaus šilumos tinklai“) ponad 61,5 mln euro i mienie o wartości 21,5 mln euro od spółek „Veolia” i „Vilniaus energija”.

Spółki „Veolia” i „Vilniaus energija” przez piętnaście lat (2002-2017) dzierżawiły i zarządzały stołeczną gospodarką ciepłą i, zdaniem międzynarodowego trybunału, naruszyły warunki umowy dzierżawy poprzez nielegalne przywłaszczenie uprawnień do emisji. Sąd stwierdził również inne naruszenia umowy.

W 2002 roku, gdy merem był A. Zuokas, Samorząd m. Wilna wydzierżawił stołeczną gospodarkę ciepłą przedsiębiorstwu „Vilniaus energija”, spółce-córce francuskiej spółki „Veolia”. W 2016 r., gdy umowa dzierżawy dobiegała końca, do Trybunału Arbitrażowego w Sztok-

holmie wniesiono sprawę, w której „Veolia” i „Vilniaus energija” złożyły pozew o odszkodowanie w wysokości 100 mln euro, a Samorząd m. Wilna i spółka „Wileńskie Sieci Ciepłownicze” złożyły pozew wzajemny, by udowodnić, że umowa dzierżawy została naruszona.

Międzynarodowy Trybunał Arbitrażowy uznał, że umowa dzierżawy została podpisana nie na korzyść użytkowników ciepła, nie określiła wyraźnych zobowiązań dot. zmniejszenia cen ciepła i pozwoliła spółkom „Veolia” i „Vilniaus energija” zwrócić mia-

stu stołeczną gospodarkę ciepłą w gorszym stanie niż została im wydzierżawiona w 2022 roku.

Dyrektor generalny spółki „Wileńskie Sieci Ciepłownicze” Gerimantas Bakanas podkreślił, że w najbliższym czasie spółka zadecyduje o tym, jak najlepiej wykorzystać odzyskane środki dla dobra klientów „Wileńskich Sieci Ciepłowniczych”.

„Wileńskie Sieci Ciepłownicze” dokonują zasadniczych zmian dywersyfikując swoją działalność i konsekwentnie realizując zaplanowane w długofalowej strategii cele. Zwycięstwo w arbi-

Zapytaj, nie zbłądzisz!

Porady prawne

• Jakie znaczenie ma ugoda w sporze między pracodawcą a pracownikiem i jakie są konsekwencje jej nieprzebrzegania?

Liczba ugód zawartych w komisjach ds. sporów pracowniczych, które działają przy oddziałach terytorialnych Państwowej Inspekcji Pracy i zajmują się indywidualnymi sporami między pracodawcami a pracownikami, wzrosła o ponad jedną piątą.

Ogólnie rzecz biorąc, około 20 proc. sporów pracowniczych kończy się zawarciem ugody między stronami sporu, kiedy to w drodze wzajemnych ustępstw strony zawierają pisemną ugody i komisja ds. sporów pracowniczych zatwierdza ją swoją decyzją, a wraz z innymi pozytywnymi wynikami spraw pracowniczych, tj. w przypadku rozstrzygnięcia sporu między pracodawcą a pracownikiem, w którym powód zrzeka się wszelkich roszczeń przed lub w trakcie rozprawy, rozwiązując w ten sposób spór przed pierwszą rozprawą i komisje ds. sporów pracowniczych nie rozpatrują zgłoszonych roszczeń lub kończą już wszczęte postępowanie, takie decyzje stanowią około 35 proc. ogólnej liczby decyzji.

Kierowniczka Wydziału Organizacji Pracy Komisji ds. Sporów Pracowniczych Państwowej Inspekcji Pracy Irina Janukevičienė podkreśla, że pojednanie stron sporu pracowniczego poprzez zatwierdzenie ugody zawartej przez strony sporu jest priorytetowym celem Komisji ds. Sporów Pracowniczych. Pozwała to stronom sporu uniknąć długotrwałych i kosztownych procesów sądowych.

I. Janukevičienė informuje też, że zdarzają się przypadki, gdy strona sporu złośliwie nie realizuje warunków zatwierdzonej decyzją Komisji ds. Sporów Pracowniczych ugody. Podkreśla, że decyzja Komisji ds. Sporów Pracowniczych jest dokumentem wykonawczym, realizowanym zgodnie z procedurą określoną w Kodeksie Postępowania Cywilnego. A zatem w przypadku nieprzebrzegania ugody strona sporu ma prawo zwrócić się do komornika z ostateczną decyzją Komisji ds. Sporów Pracowniczych, na mocy której zatwierdzona została zawarta przez strony ugoda, o przymusowe wykonanie tej ugody.

Należy również podkreślić, że pracodawca, który nie zastosuje się do ugody zatwierdzonej decyzją Komisji ds. Sporów Pracowniczych, może podlegać karze grzywny – część 1 art. 232 Kodeksu Pracy stanowi, że w przypadku gdy pracodawca nie zastosuje się do decyzji Komisji ds. Sporów Pracowniczych, komisja ta na wniosek pracownika podejmuje decyzję o nałożeniu na pracodawcę grzywny w wysokości do 500 euro za każdy tydzień okresu od dnia przyjęcia decyzji do dnia jej wykonania, nie dłużej jednak niż za sześć miesięcy.

Należy podkreślić, że grzywna jest zasądzana na rzecz pracownika, a decyzja Komisji ds. Sporów Pracowniczych o nałożeniu grzywny na pracodawcę również jest dokumentem wykonawczym, dlatego w przypadku jej niewykonania także może zostać skierowany do komornika w celu przymusowego wyegzekwowania.

trażu pozwoli przyspieszyć priorytetowe projekty inwestycyjne, które mają na celu rozszerzenie spektrum usług „Wileńskich Sieci Ciepłowniczych”, zminimalizowanie oddziaływania na środowisko i zmniejszenie cen ciepła w Wilnie” – powiedział Bakanas. Trybunał arbitrażowy orzekł, że „Veolia” i „Vilniaus energija” powinny będą zapłacić miastu 83

mln euro, z kolei Samorząd m. Wilna i spółka „Wileńskie Sieci Ciepłownicze” zapłacą wspomnianym spółkom 26,9 mln euro roszczeń. Tak więc ostateczna kwota wyniesie 56,1 mln euro na rzecz Samorządu m. Wilna i „Wileńskich Sieci Ciepłowniczych”.

Więcej informacji o arbitrażu można znaleźć na <https://arbitrazas.chc.lt/>.

Więcej usług dla osób niepełnosprawnych

Wkopianie symbolicznej kapuły na działce przy al. Savanorių w Wilnie rozpoczęło budowę pierwszej pracowni społecznej i centrum dziennego pobytu.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną czy psychospołeczną będą prowadziły tu społeczną działalność przedsiębiorczą: będą się zajmowały uprawą, produkcją biohumusu, laniem świec, robieniem na drutach szalików z przędzy odblaskowej. Dochód ze sprzedaży produktów zostanie przeznaczony na działalność centrum.

Na mieszczącej się nieopodal Wilii działce o powierzchni 2,6 tys. metrów kwadratowych wkrótce rozpocznie się budowa jednopiętrowego centrum dziennego pobytu i budynku gospodarczego – szklarni. Ogólna powierzchnia budynku – ponad 700 metrów kwadratowych.

Planuje się, że od wiosny 2025 roku w pracowni społecznej i centrum dziennego pobytu będzie mogło spędzać czas i pracować 40 osób z niepełnosprawnością intelektualną czy psychospołeczną. Będzie po-

magalo im 19 specjalistów.

„Niezbędnym warunkiem pełnowartościowego życia człowieka jest czuć się potrzebnym. Wraz z postępowaniem naukowo-technologicznym powinna też się rozwijać kultura człowieczeństwa. Podejmując się realizacji tak treściwych projektów wierzymy, że będzie to swego rodzaju przełom w zmianie nastawienia społeczeństwa do osób niepełnosprawnych” – mówi kierowniczka spółki „Vilniaus vystymo kompanija” Laura Joffė.

W pracowni społecznej wil-

nianie z niepełnosprawnością będą mogli rozwijać swoje zdolności do pracy, jak również – prowadzić interesującą ich działalność. Będą tu hodowane dżdżownice kalifornijskie i produkowany nawóz organiczny – biohumus, który następnie będzie pakowany, sprzedawany lub wykorzystywany w mieszczącej się obok centrum dziennego pobytu szklarni o powierzchni około 200 metrów kwadratowych. Uczestnicy pracowni społecznej będą też uprawiali na sprzedaż kielki ro-

ślin. Jednocześnie w szklarni będzie mogło się uczyć i pracować około 20 osób. Osoby z większą niepełnosprawnością będą mieli możliwość robienia na drutach szalików z przędzy odblaskowej lub lania świec.

Szacuje się, że tylko w Wilnie mieszka ponad 4 tys. będących w wieku produkcyjnym osób z niepełnosprawnością psychiczną lub intelektualną. Na razie warunki do rozwoju nawyków socjalnych czy nawyków pracy stworzono dlaaledwie stu osób.

Progniza pogody na tydzień

Czwartek 7 grudnia	Piątek 8 grudnia	Sobota 9 grudnia	Niedziela 10 grudnia	Poniedziałek 11 grudnia	Wtorek 12 grudnia	Środa 13 grudnia
-5°C	-5°C	-4°C	-1°C	-4°C	2°C	1°C
-7°C	-7°C	-6°C	-3°C	-7°C	0°C	-1°C
Księżyc:		XII 13 NÓW	XII 19 1 KWADRA	XII 27 PEŁNIA	I 04 OSTATNIA KWADRA	

KALENDARZ
CODZIENNY

Czwartek, 7 grudnia

Międzynarodowy Dzień Lotnictwa

Słońce: wsch. – 8.26, zach. – 15.53
Długość dnia – 7 godz. 27 min.

Agatona, Ambrożego, Eutychniana,
Marcina, Sabina, Urbana

Piątek, 8 grudnia

Niepokalanego Poczęcia NMP

Słońce: wsch. – 8.27, zach. – 15.53
Długość dnia – 7 godz. 26 min.

Alojzego, Eucharego, Marii, Romaryka, Wirgiliusza

Sobota, 9 grudnia

Słońce: wsch. – 8.28, zach. – 15.53
Długość dnia – 7 godz. 25 min.

Delfiny, Leokadii, Walerii, Wiesława

7 GRUDNIA

43 p. n. e. – zginął Cynceron (Marcus Tullius Cicero), rzymski mąż stanu, wybitny mówca, filozof i pisarz (ur. 106 p. n. e.); zamordowany wraz z bratem Kwintusem na polecenie Marka Antoniusza za wygłoszenie przeciw niemu *Filipiki*.

1998 – zmarł w Londynie Zdzisław Alfred Bronce, krytyk literacki, dziennikarz radiowy, publicysta, poeta (*Laska nocy. Sonety uralskie*) (ur. 1909); w l. 1939-1941 dyrektor Teatru na Pohulance w Wilnie, żołnierz Armii Polskiej na Wschodzie.

2013 – zmarł Ryszard Dąbrowski, muzyk, kompozytor, aranżer, dyrygent (ur. 1921); żołnierz AK na Nowogrodzcyźnie, aresztowany w Boguszach przez NKWD.

8 GRUDNIA

1923 – urodził się we w. Czernie (r. wileński) Wacław Kułakowski, muzykant ludowy, cymbalista, w filmie *Pan Tadeusz* grał jako Jankiel (zm. 2016); po wojnie w Polsce.

1943 – w ośrodku w Bletchley Park w Wielkiej Brytanii został uruchomiony Colossus (pierwszy cyfrowy komputer elektroniczny), używany do łamania szyfrów niemieckiej Maszyny Lorenza.

9 GRUDNIA

1973 – urodził się Wojciech Staroń, operator (*Plac Zbawiciela*, *Papusza*, *Ptaki śpiewają w Kigali*), reżyser filmów dokumentalnych.

10 GRUDNIA

1903 – Maria Skłodowska-Curie (pierwsza kobieta na świecie), Piotr Curie i Henri Becquerel otrzymali Nagrodę Nobla z fizyki za badania nad promieniotwórczością.

Niedziela, 10 grudnia

Dzień Praw Człowieka i Zwierząt

Słońce: wsch. – 8.29, zach. – 15.52
Długość dnia – 7 godz. 23 min.

Eulali, Julii, Bogdana, Daniela

Poniedziałek, 11 grudnia

Słońce: wsch. – 8.31, zach. – 15.52
Długość dnia – 7 godz. 21 min.

Artura, Waldemara, Walentego

Wtorek, 12 grudnia

Słońce: wsch. – 8.32, zach. – 15.52
Długość dnia – 7 godz. 20 min.

Adelajdy, Aleksandra, Idy, Jakuba, Justyna, Konrada

Środa, 13 grudnia

Świętej Lucji

Słońce: wsch. – 8.33, zach. – 15.52
Długość dnia – 7 godz. 19 min.

Auberta, Jodoka, Lucji, Otylii, Orestesa, Róży, Walentego

1993 – premiera gry komputerowej Doom; po raz pierwszy wprowadzono możliwość ruchu postaci gracza w trzecim wymiarze (w górę i w dół), użyto terminu *deathmatch* – rozgrywki wielu graczy.

11 GRUDNIA

1373 – zmarł Hugolin Magalotti, błogosławiony, włoski tercjarz franciszkański, pustelnik (ur. 1320).

1803 – urodził się Louis Hector Berlioz, francuski kompozytor, twórca symfonii romantycznej, prekursor nowoczesnej kolorystyki (ur. 1869); jego twórczość nadała kierunek rozwoju XIX-wiecznej symfonice.

1963 – premiera zachodniemiecko-jugosłowiańsko-włoskiego filmu *Winnetou: Złoto Apaczów* (reż. Harald Reinl); pierwszy z serii z Pierrem Bricem w roli głównej.

12 GRUDNIA

1823 – urodził się w Wilnie Władysław Ludwik Anczyc (ps. Kazimierz Góralczyk, W. A. Lassota), poeta (*Marsz strzelców*), pisarz (*Kościuszkę pod Raclawicami*), tłumacz (zm. 1883).

1903 – urodził się Yasujirō Ozu, japoński reżyser (Opowieść o trzcinie na wietrze, Smak jesiennej sajry) (zm. 12 XII 1963). W latach 50 nazwany najbardziej japońskim z japońskich twórców.

13 GRUDNIA

1513 – przy kościele pw. św. Jana powstała pierwsza szkoła parafialna w Wilnie.

1873 – urodził się Walerij Briusow, rosyjski pisarz, poeta, przedstawiciel rosyjskiego symbolizmu (*Ognisty Anioł*), tłumacz (zm. 1924).

WI. P.

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Kalendarze adwentowe... różne

Od ponad 150 lat kalendarze adwentowe stanowią nieodłączny element przygotowań do świąt. Przyzwyczailiśmy się, że marzą o nich przede wszystkim dzieci. To jednak uległo zmianie. Dziś wyrafinowane pudełka pełne różnego rodzaju upominków oferują już nie tylko producenci słodczy, ale także luksusowe domy mody, marki jubilerskie i kosmetyczne, a nawet linie lotnicze czy producenci samochodów.

Jednym ze słynniejszych przykładów był kalendarz adwentowy Chanel z 2021 roku, który wywołał niemałe kontrowersje. Cena mogła zaskoczyć wiele osób – pudełko, w którym kryła się miniaturowa wersja ikonicznych perfum „No. 5”,

pomadka, lakier do paznokci, krem do rąk, biżuteria i szereg innych ekskluzywnych gadżetów, kosztowało ponad tysiąc euro.

W tym roku swoje wersje kalendarzy adwentowych wypuściły również inne marki luksusowe, między innymi Yves Saint Laurent, Lancôme czy Diptyque, a także magazyn „Vogue”. Swoją kalendarz stworzył też nawet przewoźnik EasyJet.

Formuła kalendarza pozostaje niezmienna, zmienia się tylko ich zawartość – w zależności od preferencji tego, kto będzie odkrywał kolejne upominki. Dla marek to świetny sposób na zaprezentowanie klientom szerokiej gamy swoich produktów lub zapoznanie ich z nowościami.

Śmiech na zdrowie

Lekarz do pacjentki:

– Ma Pani nadwagę.
– W mojej sprawie chciałabym poznać jeszcze jedną opinię...
– No cóż jest też pani dosyć brzydka...

◆ ◆ ◆ ◆

Lekarz pyta pacjenta:

– Ma pan zgagę?
– Nie, jeszcze jestem kawalerem!

◆ ◆ ◆ ◆

Spotyka się dwóch znajomych:

– Byłem w banku i dowiedziałem się, że do końca życia mam zapewnione środki i nie muszę już więcej pracować...
– Zazdroszczę ci!

– O ile umrę w przyszły wtorek...

◆ ◆ ◆ ◆

Rozmawia dwóch kolegów:

– Mam za sobą dwa nieudane małżeństwa.
– Co się stało?
– Pierwsza żona odeszła...
– A druga?
– A druga, niestety, nie...

◆ ◆ ◆ ◆

– Mój mąż zupełnie się mną nie interesuje jako kobietą!

– Spróbuj włożyć jakąś, czarną bieliznę!

– Już tak zrobiłam!
– I nie pomogło?
– Uniósł głowę znad gazety i spytał: *Kto umarł?!!*

◆ ◆ ◆ ◆

Mąż do żony:

– Jeśli jeszcze raz tak zrobisz to wiesz co się stanie?

– Co?
– Moja poprzednia żona już to wie.

– Przecież ona nie żyje!
– No właśnie...

◆ ◆ ◆ ◆

Mąż do żony:

– Spóźniłaś się.
– Piękne kobiety zawsze się spóźniają.
– No ok, ale czemu ty się spóźniłaś?

◆ ◆ ◆ ◆

– Mamo, jak poznałaś tatusia?
– Dzięki nowoczesnej technologii.

– Przez Internet?
– Nie, dzięki testom DNA.

◆ ◆ ◆ ◆

Koniec roku 2024. Na stację benzynową podjeżdża samochód. Wsiada z niego przeciętnie ubrany facet i mówi do pracownika:

– Do pełna poproszę.
– Ooo, pan to chyba w lotto wygrał...

◆ ◆ ◆ ◆

Przerwa podczas rozprawy w sądzie. Adwokat podchodzi do swego klienta:

– Starałem się, jak mogłem. Już nie wiem jak mógłbym Ci pomóc...
– A może wzięłbyś wszystko na siebie?...

◆ ◆ ◆ ◆

Żona mówi do męża:
– Mam dwie wiadomości: dobrą i złą.

– No to najpierw złą.
– Rozbiłam twój samochód.
– A ta dobra?
– Już więcej tego nie zrobię...

◆ ◆ ◆ ◆

Po skończonym badaniu pacjent pyta lekarza:

– Panie doktorze, co mam dalej robić?

– Powinien pan rozpocząć budowę domu.

– Jak to?
– Ma pan wodę w obu kolanach, kamienie w pęcherzyku żółciowym, piasek w nerkach i zwapnione żyły.

◆ ◆ ◆ ◆

Pewien 98-letni pan chciał nauczyć się łaciny. Znalazł korepetytora i poprosił o lekcje.

– Ale dlaczego pan w tym wieku chce się łaciny nauczyć? – pyta.

– Niedługo umrę i jak pójdę do nieba, to ze świętym Piotrem dogadam się najlepiej po łacinie...

– Rozumiem. A co jeśli pójdzie pan do piekła?

– Niemiecki już znam.

Kulturalnie?

Tatarzy w Wilanowie

W muzeum pałacu w Wilanowie można obejrzeć wyjątkową wystawę „Oto Światłość Wielka i Klucz Rajski. Hymny z tatarskich zaścianków króla Sobieskiego”.

To pierwsza tego rodzaju prezentacja muzealna, poświęcona fenomenowi Tatarów polsko-litewskich i ich związkom z historyczną kulturą tatarską i dawną Rzeczypospolitą.

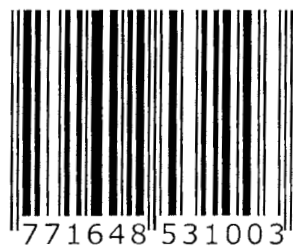
Kurator wystawy prof. Andrzej Drozd zwraca uwagę, że wiele elementów wystawy jest pionierskich, bowiem po raz pierwszy mamy do czynienia z wystawą poświęconą Tatarom polsko-litewskim, ich piśmiennictwu i jego związkom z historyczną kulturą tatarską i dawną Rzeczypospolitą. „Układ przestrzenny tej ekspozycji oparty jest na stojących naprzeciwko siebie dwóch elementach. Jednym jest zreprodukowany rysunek Franciszka Smuglewicza, malarza doby stanisławowskiej. Stworzył on album rysunków tuzem, przedstawiający Wilno z lat 1780. Znalazł się w nim

rysunek, który przedstawia nabożeństwo tatarskiej w meczecie. Naprzeciwko stoi replika minbara czyli kazalnicy imama, którą odkryłem w 1998 r. podczas ekspedycji terenowej na Litwę i Białoruś w celu inwentaryzacji zabytków tatarskich, meczetów i cmentarzy” – opisuje kurator. – „To unikatowy zabytek na skalę światową, wykonany u nas”.

Wystawa ta była możliwa dzięki współpracy z Litewskim Muzeum Narodowym w Wilnie, które udostępniło zabytki dawnego tatarskiego piśmiennictwa. Innym niezwykłym zabytkiem, ze względu konserwatorskich pokazywanym na wystawie tylko przez pewien czas, był unikalny tatarski egzemplarz ariańskiej Biblii nieświeckiej z 1572 r. zachowany w zbiorach Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego, który jest przygotowywany do zgłoszenia do programu Lista Pamięci Świata UNESCO.

Wystawa powstała w ramach 17. Międzynarodowego Kongresu Sztuki Tureckiej w Warszawie, Wystawę można oglądać do 16 grudnia.

9 771648 531003